

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - ТРИДЕНТ **UKRAINIENNE**

Число 36 (586) Рік вид. XIII. 19 вересня 1937 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 19 вересня 1937 року.

Відбулася саме в Ніоні, скликана Англією і Францією, міжнародна конференція в справі забезпечення мореплавства на Середземному морі.

Скликано було цю конференцію тоді, як після таємничої спроби невідомим підводним човном потопити німецький крейсер, було зроблено у Середземному морі напад тако-ж і на англійський військовий корабель.

Загальна opinia не помиляється, коли приписує ці атентати відомим підпалачам миру і сіячам заколотів — московським совітам і організованому ними III Інтернаціоналові. І це як раз були московські совіти, що намагалися за всяку ціну зірвати конференцію, яка могла об'єднати всі заінтересовані держави у якомусь спільному чині, що у свою чергу міг би стати комуністичним піратом великою небезпекою для їхньої широко закросної гри в Іспанії, яку зкеровано проти всієї Європи.

Розбити конференцію в Ніоні московським людям не вдалося. Правда, вони зпричинилися до того, що в конференції не взяли участі Італія та Німеччина, але ці держави вже давно виявляють своє небажання до якоїсь співпраці в таких комбінаціях, в яких беруть участь і совіти.

Цього разу, в Ніоні, і без участі цих двох великих держав поставлено було, однак, совіти на своє місце. Московських людей було запрошено для вирішення проблеми, що торкається Середземного моря, а в результаті конференції замкнуто було сс-

віти в Чорному морі, бо їм для контролю відведено лише те море, пригадуючи, що й згідно з духом постанов конференції у Монтре совітьська військова флота може перейти за Дарданели тільки у випадку війни.

В Ніоні совітьська Москва підважити миру не змогла. Реванш вона захоче. очевидно, взяти на черговій асамблеї Ліги Націй, що саме тепер, слідом за конференцією в Ніоні, відбувається в Женеві. І ми бачимо, як з перших-же кроків совітьська делегація займає в Женеві провокативну позицію, домагаючися, щоб нападником в інцидентах у Середземному морі було признано... Італію.

Будемо бажати, щоб і в Женеві зрозуміли нарешті правдиво ту деструктивну роль, яку в міжнародній грі грають совіть, і ясно добачили ту небезпеку, яку вони несли і не перестають нести світові. Кожна поразка совітів на міжнародньому полі ослаблює саме ті позиції Москви, завдяки яким вона, — чужими силами, — тримається і в неволі держить підбиті нею народи, а головним чином Україну. Кожна бо така поразка Москви наближує час, коли Україна зкине з себе московське ярмо й об'явиться перед світом у колі вільних народів.

* * *

14 вересня с. р. одійшов у вічність перший президент Чехословацької республіки професор Гарік-Томаш Масарик.

Видатний учений і політик, творець Чехословацької Держави й визволитель свого народу, Масарик уже давно передав історії своє ім'я, записавши його і на сторінках історії еміграції різних народів з теренів бувшої Росії, в тому числі й еміграції української.

Покійний президент не підтримував політично наших стремлень до відділення од Росії і до незалежності. Але на полі культурному професор Масарик має перед Україною великі заслуги. Це з його підтримкою засновано було в Чехословаччині такі огнища української культури, як Український Університет, Українська Господарська Академія, Вищий Український Педагогічний Інститут, мистецька студія, українська гімназія і т. д., ті огнища, які в історії боротьби України за свою політичну свободу уже

займають почесне місце і роля яких з часом буде ще виразнішою.

Більшість із цих українських шкіл уже не існують, але вони могли існувати й віддати українському народові таку велику прислугу в трудний період його історії лише завдяки підпорі чехословацького уряду й у першу чергу доброзичливості президента Масарика, який сам допомагав українським школам і українській студіюючій молоді навіть матеріально із своїх власних засобів.

Покійному першому голові вільної Чехословаччини складають голд над його ще незакритою труною українці з усіх сторін свого розсіяння, і засвідчують щирі співчуття чеському народові.

Схиляємо і ми низько голову перед пам'яттю того великого слов'янина, якому українці так багато зобов'язані.

ВИСТУП УРЯДУ УНР ПЕРЕД ЛІГОЮ НАЦІЙ

14 вересня с. р. од уряду УНР було подано в Женеві П. В. Ага Ханові, президентові XVIII Асамблеї Ліги Націй, ноту, яку подаємо нижче.

Пане Президенте !

Легальний Уряд УНР на чужині має честь подати до відома Ліги Націй наступні міркування про становище на Україні, окупованій військом ССРСР, і в зв'язку з цим про загальне міжнародне становище.

Як відомо, по розвалі царської Росії Україна зкористалася із права самовизначення народів, за яке боролися мільйони її синів під час великої війни, відновила свою давню державність у формі самостійної демократичної республіки й подала прохання про прийняття її в склад Ліги Націй. Але в цей час московська комуністична партія шляхом державного перевороту захопила владу в Росії і не дивлячися на категоричне призначення комуністичним урядом Росії самостійности України без жадних умов і застережень, вислала своє військо в Україну, розпочала криваву війну з Україною і примусила Уряд УНР, армію і численних українських політичних діячів залишити рідну землю. Після чотирьох літ боротьби совітському правительству Москви удалося окупувати територію України.

В той час російська комуністична партія при допомозі утворених нею і від неї залежних підсобних органів — уряду ССРСР

та Комуністичного Інтернаціоналу (Комінтерну), всіма своїми силами і засобами протиставилася основним засадам Пакту Ліги Націй, що об'єднував цивілізовані держави світу на ґрунті прав і свободи народів, висовуючи проти Ліги Націй свою концепцію світової соціальної революції під керуванням Комінтерну. І першою жертвою Комінтерну в його боротьбі проти основних засад Ліги Націй була Україна, а за нею й інші країни й народи, що входили в склад колишньої Російської імперії, крім Польщі, Фінляндії, Естонії, Латвії й Литви, які утримали свою самостійність в збройній боротьбі з Комінтерном.

Комінтерн переслідував національні уряди поневолених Москвою народів і на еміграції: вбивство Президента УНР С. Петлюри, прем'єр-міністра Грузії Рамішвілі та інші злочини ясно свідчать про методи Комінтерну. Але терор і вбивства не зломали політичної еміграції, і легальний уряд України під проводом наступника Симона Петлюри — президента на той час і Головного Отамана Андрія Лівичького, продовжує свою працю закордоном, маючи за собою підтримку й признання всього населення окупованої України, так само, як то було з бельгійським та сербським урядами під час світової війни.

Тяжким ударом для нашого почуття справедливості було те, що Ліга Націй, за ідеали якої склали голови тисячі українських патріотів під проводом Уряду УНР, прийняла потім ССРСР до свого складу, в родину об'єднаних нею цивілізованих націй, не звернувши уваги на те, що ССРСР є тільки підсобною для російської комуністичної партії організацією, яку вона використовує в своїх цілях, спрямованих на знищення основних підвалин сучасної цивілізації—християнської моралі й свободи та на підпорядкування народів і країн світу антисоціальним і антигуманним засадам московського комунізму. Не дивлячися на протести поневолених Москвою народів, особливо України, Ліга Націй не прийняла під увагу того, що уряд Союзу ССР у всьому залежить од комуністичної партії і з цього погляду не задовольняє умовам, зазначеним в арт. I Пакту Ліги Націй, що ССРСР в своїй економічній і соціальній політиці одверто дотримується засад повного закріпачення людини, а в своїх відносинах до громадян практикує найгірші найжорстокіші форми примусу й рабства, що стоїть в повному протиріччі з арт. 23 Пакту Ліги Націй.

Щоб затерти зазначені протиріччя та замаскувати перед цивілізованим світом і Лігою Націй систему внутрішнього управління своєї держави, московський комунізм виробив нову конституцію ССРСР, в якій поруч з комуністичними концепціями про державний і соціально-економічний устрій поставив де-які правні інститути демократичного характеру. Але факти, які наступили в ССРСР після прийняття нової конституції, яскраво свідчать про те, що не тільки нова конституція не переведена в життя,

але що навпаки, у внутрішньому житті ССРСР наступили такі переміни, які в корні змінили державний устрій і державне та приватне життя. На всьому просторі імперії совітів запанувала тепер необмежена воля однієї людини, Сталіна, який, не займаючи формально жадної посади в державному управлінні ССРСР, фактично являється єдиним господарем життя й смерті 170-мільйонного населення ССРСР, єдиним законодавчим і виконавчим органом влади, при чому використовує він свою нічим не обмежену владу такими нелюдськими кривавими способами, для яких прикладу до цього часу не було в історії людства. При такому кривавому деспотизмі не може бути й мови про демократичні свободи в ССРСР, незалежний суд і гарантії примітивних прав громадян. Терор панує особливо в республіках народів не-російських, так званих вільних, таких, як Україна, бо-ж московський тиран і деспот одним своїм словом винищує персональні склади урядів цих республік, не кажучи вже про поодиноких президентів і міністрів-комісарів та десятків тисяч ні в чому неповинного населення.

Невже-ж Ліга Націй, членом якої є ССРСР, і надалі залишатиметься німим безпомічним глядачем і свідком нечуваного в світі тиранства однієї людини над мільйонами душ, що мають нещастя мешкати в межах московської деспотії?

! (На міжнародньому терені московський комунізм і голова його, Сталін, продовжують провадити свою деструктивну політику всіма засобами, якими розпоряджає Комінтерн проти основних засад Пакту Ліги Націй і проти її самої. За останні роки ця деструктивна робота Комінтерну особливо яскраво виявилася в організуванні й підтримці громадянської війни в Іспанії, в кривавих заворушеннях і страйках в різних країнах Європи, Азії й Америки.

Що-до Іспанії, то вже Ленін звернув увагу Комінтерну на цю країну, як на вигідніший терен для комуністичної праці, а довготривала праця большевицьких агітаторів Комінтерну на цих теренах завжди мала на меті заколотом і внутрішньою війною в Іспанії спровокувати війну між державами Західньої Європи.

Що-до Далекого Сходу, то мусимо пригадати, що ССРСР перший порушив інтегральну цілість Китаю, захопивши Зовнішню Монголію і створивши в самому Китаю комуністичну державу, більшу за Францію, з 80 мільйонами населення, як знаряддя для зриву цілої Азії. Після Зовнішньої Монголії ССРСР окупував ще й Китайський Туркестан, зробивши там базу для революційної пропаганди в Індії. Таким чином, вся політика Комінтерну, як на Заході Європи, так і на Далекому Сході, заміряє до спровокування війн між державами, щоб тими війнами підготувати ґрунт до світової комуністичної революції й до утворення всесвітньої

комуністичної тиранії на зразок тієї, яка сьогодні носить ім'я ССРСР.

Уряд Української Народньої Республіки не має права мовчати й байдуже дивитися на те, як мучиться український народ, поневолений Москвою. Він вважає за свій святий обов'язок безперестанно протестувати перед Лігою Націй, перед державами, що входять в її склад, і перед цілим цивілізованим світом проти насильства, рабства й тиранії, московського комунізму і його органів—СССР і Комінтерну. Недавні арештування високих урядовців і старшин на Україні, обвинувачених у стремлінні відділити цю останню від ССРСР, і таємниче самогубство голови совіту комісарів України Любченка доводять ще раз, що не лише маси народу українського, але навіть і самі комуністи українського походження повстають проти кривавого панування Москви.

Українське національне правительство звертається з гарячим закликом до всього цивілізованого світу, щоб він поклав край діяльності московського комунізму, який плямує сучасну історію людства і загрожує цивілізації світу та загальному мирові. Залишити разом із Кавказом, Туркестаном та іншими народами, поневоленими Москвою, тридцять п'ять мільйонів українців у московських кайданах — це-ж попустити створенню вибухового становища, що протирічить справедливості, про яку говориться у вступі до Пакту, що загрожує мирові, якого Ліга Націй повинна бути сторожем безстороннім і відповідальним.

Ми просимо вас, Пане Президенте, обміркувати способи, які здатні були б приготувати привернення на Україні нормальних умов, себ-то допомогти відновленню незалежності під проводом законного уряду Української Народньої Республіки.

ЛИСТИ ДО ЗЕМЛЯКІВ

XLIII

Земляк під дубом.

Всім над відома стара байка про безрогу тварину що добре попоївши жолудів, почала після того рити землю під дубом, на якому вони росли, та нищити його коріння.

Пам'ятаю, що коли в дитинстві я вперше прочитав цю байку, то так був цим обурений, що раптом побіг до матері й рішуче їй заявив:

— Мамо, я тепер знаю, чому свиню кличуть свинцею!

— А чому, сину? А-ну, розкажи!

— Тому що вона як наїється жолудів, то починає рити коріння під дубом, на якому вони ростуть. Замість подяки тому, хто її нагодував, робить йому кривду.

— Так ото-ж пам'ятай, сину, як свині поводяться, щоб часом і ти не робив того-ж самого. Бо і люди инколи їх нагадують.

* * *

В українському деннику «Свобода», що виходить в Америці, в ч.ч. 72-73 з'явилася симптоматична стаття К. Обуха під наголовком: «Чи готуємося ми до війни».

В цій статті автор, передбачаючи можливість близької війни та констатує нашу до неї непідготовленість, намічає кілька заходів підготовки до неї. Серед них в першу чергу він підкреслює необхідність національної консолідації та об'єднання всіх національних сил. Далі, звертає він тако-ж увагу на те, що на випадок збройного конфлікту, який торкнеться інтересів України, українці мусять взяти в ньому участь збройно, а для того повинні мати національну армію. Зародок її він вбачає в «Лугах».

Нарешті, як той осередок, коло якого мала б концентруватися вся підготовча акція, автор висовує Державний Центр УНР, що «видержав на своєму становищі та існує далі, що на випадок війни не байдужа справа. Позиція уряду УНР, при сучасних обставинах, зміцнюється ще й тим, що в своєму останньому новорічному слові голова уряду УНР А. Лівіцький кладе тепер натиск не на програми, а на те, що має всіх єднати, а цим вважає клич — Україна по-над усе. Розумно сказано, і коли ми в краю і на еміграції відповідно до цього кличу припорівно всі свої змагання».

Автор тримається тієї думки, що «ні тепер, ані в ближчій майбутності якогось нового всеукраїнського уряду не будемо годні зложити», і тому всі українці, де б вони не перебували, мусять прагнути до того, щоб уряд УНР став справжнім центром всенациональної консолідації.

Стаття, як я вже зазначив, дуже симптоматична і то не тому, що з'явилася вона в часопису, який до цього часу не знаходив ніколи доброго та правдивого слова про діяльність уряду УНР. Симптоматичність її полягає в тому, що, коли хтось захоче чесно та реально поставити питання про національне об'єднання, то він не може оминати значіння Державного Центру УНР, як носія ідеї української державности і правного заступника визвольних змагань українського народу. Особливо це має значіння на той випадок, як що б справді, в наслідок збройного конфлікту, справа визволення України стала знову актуальною.

Здавалося б, що ми, українські емігранти з Великої України, повинні б вітати появу таких статей і тішитися тим, що ідея справжньої соборности не є мітом. Що справді росте всеукраїнське

сумління і почуття відповідальності за українську державність там, де до цього переважали локальні дрібні інтереси.

На превеликий жаль, сталося щось інше.

* * *

Стаття К. Обуха була вміщена «Свободою», як дискусійна і з приміткою, що редакція не поділяє поглядів автора. Але перший відгук на неї прийшов від представника української еміграції з Великої України, нашого-ж таки земляка, інж. М. Сціборського. Він в ч. ч. 132-133 того-ж деннику помістив велику відповідь на статтю К. Обуха під наголовком: «Голоси з «тамтого світу». Видимо п. інж. М. Сціборського дуже обурило поява статті К. Обуха, бо мабуть і він зрозумів її симіотоматичність: «як таки так, в «Свободі» та так поважно трактувати УНР? Треба цю пемилку виправити»... І він її виправляє.

Починає він з критики конгресової акції, яка, на його думку, була потрібна «угодовецькому таборові», як штучний середник їхньої активізації і коли вона не дала бажаних наслідків, то тоді почали снуватися інші проєкти, з яких один і викладається в статті К. Обуха. Автор її, галицький політик австрійської дати і справжній бюрократ старого «цісарського виховання» природне не міг нічого кращого надумати, як «влаштувати збіговисько різних політиканів, списати протокола, обсадити міністерські фотелі і «всееукраїнський уряд» готовий». Зважаючи на те, що осередком, коло якого має концентруватися ця акція, є уряд УНР, «який перебуває на удержанні поляків», а тако-ж на ту важливу ролю в підготовці війни, яка відводиться автором маршалу Ридз-Сміглому, проєктоване «об'єднання мало б бути протисоборницького угодовського табору під знаком орієнтації на Польщу», а а всі «плани зв'язані з очікуванням нового польського походу на Київ. При чому перспектива заміни московського шила на варшавську швайку зовсім не лякає п. Обуха». Так в розумінні «представника безвірної, хиткої, ідеологічно розложеної верстви української інтелігенції «заломлюється», безперечно здорова сама по собі ідея національного об'єднання». Він не може «органічно відчутти, що визволення України можливе тільки пр о с т и м и ш и р о к и м и ш л я х а м и». Які-ж ці шляхи? А ось які: «організація нової і справжньої (не партійної) провідної верстви, виховання народу в ідеалах національного конструктивізму, політичного максималізму і непримиренности, що охоплюють його в жертвенному й свідомому запалі до боротьби. І коли прийде цей вирішальний етап н а ц і о н а л ь н о ї р е в о л ю ц і ї, тоді знайдуть розв'язку й усі інші, зв'язані з нашою державністю, питання».

Такий є в головному кістяк заперечень з боку п. Сціборського на статтю К. Обуха. Само по собі, я оминув тут у своєму викладі всі ті полемичні прикраси, всю ту лайку, якою п. інженер так щедро оздобив свою відповідь.

Вже це одно мало б свідчити про безсилість думки та аргументації. Бо коли людина лається та оперує політичними інсинуаціями, то його позиція досить безнадійна взагалі.

Тим часом, в ній маються моменти, що заслуговують нашої уваги.

* * *

Не знаю я, хто такий К. Обух, чи він справді є «австрійський бюрократ», але, на мою думку, питання він поставив так, як мусть ставити справжній український патріот націоналіст. Може бути війна, від якої знову залежатиме доля України. В цій війні одною із сторін мають бути большевики. Так на якому боці мусять бути українці, чи за, чи проти большевиків? Він відповідає ясно й одверто: проти большевиків, бо це є найбільший і налютіший ворог української державности. П. Сціборський од відповіді на це головне питання ухиляється і втікає від нього під стріху «полонофільства».

Так само на випадок якихось важливих подій К. Обух вимагає, щоб заздальгідь українське громадянство подбало про всеукраїнську національну консолідацію. При чому цю консолідацію уявляє в рамках с у ч а с н о г о, дійсно існуючого громадянства. П. Сціборський згоджується з тим, що думка ця взагалі добра, але нездійснима, бо сучасне громадянство складається з «політичних банкрутів» і уявляє з себе «гниле м'ясо». Треба почекати, поки вони, націоналісти, витворять «нову справжню провідну верству», покликаючись на могутній процес «внутрішньої єсблізації» української нації. Але цей процес, який нам є добре відомий і який може з найбільшою силою зростає на Великій Україні, ніякого відношення до «компанії п. Сціборського» не має, бо всі їх політичні інтереси спинаються на березі Збруча.

Шукаючи того осередку, навколо якого могла б найлегше відбутися всеукраїнська національна консолідація, К. Обух цілком логічно спинився на Державному Центрі УНР з тих мотивів, що були наведені вище. П. Сціборський на це заявляє: «Уряд УНР? Як це може бути? Адже це не секрет, що він на удержанні поляків, бо смішно говорити про якісь інші відношення з купкою емігрантів». Коли таку аргументацію в боротьбі з грізною для них «петлюрівчиною» уживають большевики, коли на це послався в своїх промовах покійний П. Любченко, то це річ зрозуміла, але з боку українського емігранта, націоналіста, таке поступовання відносно української-ж національної установи являється дивним. Воно свідчить лише про дуже сумнівний моральний рівень тієї провідної верстви, яку підготовляти збирається п. Сціборський.

Я не знаю, хто він є, цей інженер. Чув, що він закінчив свою освіту в Українській Господарчій Академії в ЧСР. Як що це так, то він повинен знати, як чехи трактували свою щедру матеріаль-

ну допомогу, яку вони дають «купці» українських емігрантів. Вони вважали це поворотом того, що колись мали на Україні і в Росії. Так чи не приходило на думку п. Івженерові Сціборському, що й польська допомога українській еміграції має такий самий характер, як і чеська. А може вона має й інші мотиви. То-ж мабуть і п. Сціборському відома роль української національної армії під час польсько-московської війни в 1920 році, коли московські орди загрожували Варшаві. А еміграція в Польщі в переважній своїй більшості складається з решток цієї самої армії. Так саме мабуть відомо п. Сціборському, що під час великої війни уряди сербський, бельгійський те-ж були на «удержанні» Антанти.

Ось чому я думаю, що українським емігрантам говорити в «большевицькому» тоні про яку будь допомогу українській еміграції, з погляду національно-морального, являється непристойним, а з політичного злочинним, бо це є ніщо інше, як вода на большевицький млин.

А тепер, по-за всім цим, одно чисто психологічне питання. Як український емігрант, бувший старшина української армії, вихованець української школи, п. Сціборський напевно в тій чи іншій мірі зкористувався наслідками праці організації УНР. Звідкіль-же у нього така люта злоба проти УНР? Коли читаєш його писання та порівнюєш з тим, що пишеться про УНР у київських «Вістях», то примат треба признати за ним...

Чому це так? Може тому, що коли він вчив згадану мною байку, то його мати своєчасно не попередила його про те, що такі події і з людьми бувають.

К. Ніко

St. Jean-de-Maurienne
10. IX. 37.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА «МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРотьБИ УКРАЇНИ» В ПРАЗІ

31 травня с. р. відбулися річні збори Т-ва «Музей Визвольної Боротьби України» в Празі під проводом голови Т-ва акад. проф. д-ра С. Смаль-Стоцького при участі 33 членів Т-ва.

Відкриваючи збори, голова Т-ва згадав теплим словом померлих у звітнім році члена-фундатора Т-ва проф. Федора Щербину, члена-фундатора та довголітнього члена Ревізійної Комісії Т-ва Івана Мірного та жертводавця-добродія Українського Дому в Празі Дениса Евстафівича. Збори вшанували пам'ять цих померлих вставанням.

Після затвердження протоколу минулорічних загальних зборів секретар Т-ва проф. С. Сірополко подав звіт про діяльність Управи за час від 30 квітня 1936 р. по 31 травня 1937 р.

Зі звіту Управи дізнаємося, що по 31 травня 1937 р. в Т-ві було 124 члена. Протягом звітнього року Управа відбула 8 засідань.

Головніші справи, якими займалася Управа у звітньому році, були такі. Управа прикладала всі старання до того, щоб досягнути позитивного вирішення її прохання перед магістратом головного міста Праги про уділення землі під будову Українського Дому в Празі. З тою метою, між іншим, відвідала спеціальна делегація Управи на чолі з головою Т-ва як пріматора м. Праги д-ра Баксу, так і його заступників — д-ра Штулу та п. Кельнера. Хоч пріматор і його заступники поставилися прихильно до прохання Т-ва, але міська рада в засіданні 5 березня 1937 р. відмовила в уділенні участка землі в Дейвіцях (ч. 15 б'юку 125) з тої причини, що магістрат потребує той участок для обміну. Наслідком такого рішення міської ради Управа в засіданні 11 березня 1937 р. визнала бажаним купити участок землі або будинок, більше-менше відповідний для Музею. Від того часу Управа займається відшуканням відповідної парцелі чи будинку для приміщення в ньому Музею. Управа сподівається, що Т-ву вдасться в 20-ту річницю проголошення самостійності України забезпечити Музей власною домівкою.

Тому, що помешкання Музею та гаражі при ньому настільки переповнені річами, що далі не було де приміщувати нові збірки, Управа винайняла від 1 жовтня 1936 р. квартиру з 3-х кімнат поруч з помешканням Музею за плату 3.000 кч. річно, при чому за користування одною кімнатною для засідань Української Наукової Асоціації дістає від згаданої Асоціації 750 кч. річної арендної платні.

Для інтенсифікації збіркової акції на Український Дім у Празі Управа визнала бажаним відрядити голову Т-ва на весні 1937 р. до Сполучених Держав Америки та просити члена-фундатора Т-ва і довголітнього члена Управи проф. Д. Дорошенка прийняти на себе представництво Т-ва в Канаді, куди його запрошено на літні вакації с. р. для виголошення наукових викладів для тамашнього українського громадянства. На жаль, стан здоров'я голови Т-ва проф. С. Смаль-Стоцького не дозволяє йому поїхати до Америки в справах Т-ва цієї весни, а проф. Д. Дорошенко листовно повідомив Управу Т-ва про свою згоду взяти на себе представництво Т-ва для поширення відомостей про Музей серед канадських земляків та акції на користь Музею.

Протягом звітнього року Управа видала друком три числа «Вістей» та на циклостиллі три числа «Бюлетеня» Музею виключно для редакцій українських часописів.

Скарбник Є. Вировий подав грошеве справоздання за 1936 р., з якого видно, що в 1936 р. вступило пожертв на Український Дім у Празі 46.927 кч. 20 г.; залишалося в касі від 1935 р. — 160.803 кч. 19 г., % поступило 4811 кч. 90 г., разом на 1 січня 1937 р. прибутку було 212.542 кч. 29 г.; з тої суми витрачено в 1936 р. 14.575 кч. 80 г. На 1 січня 1937 р. фонд Українського Дому в Празі складає суму 197.966 кч. 49 г.

На Музей поступило пожертв, членських внесків і звороти видатків — 3.091 кч. 15 г., залишалося в касі з р. 1935 — 1.112 кч., а витрачено 11.821 кч. 80 г. (тимчасова позичка 7618 кч. 65 г. на платню за помешкання до отримання грошей від жертводавця п. К. Лисюка).

Голова Комісії Українського Дому в Празі подав у звіті Комісії відомості про те, як розподіляються поступлення звітнього року на Український Дім у Празі по окремих країнах: Америк. Сполучені Держави 20.276 кч. 35 г., Галичина — 7.399 кч. 10 г., Ч. С. Р. — 6.153 кч. 30 г., Волинь, Холмщина — 2.658 кч. 40 г., Румунія і Буковина — 1.621 кч., Франція — 1.383 кч. 80 г., Бразилія — 532 кч., Бельгія — 268 кч. 55 г., інші країни — 6.544 кч. 70 г.

Член Управи архітект А. Корнійчук подав інформації про перебіг справи підшукування для купівлі Т-вом парцелі під будову Українського Дому в Празі або вже готового будинку для приміщення в ньому Музею.

Директор Музею проф. Д. Антонович у своєму звіті вказав, що протягом звітнього року було 2289 поступлень річами. Відділ часописів має тепер 1426 українських часописів та 284 часописи україніки. Значно побільшилися і інші відділи Музею, особливо бібліотечний, завдяки пе-

жертві проф. д-ра С. Смаль-Стоцького своєї бібліотеки в кількості до 3000 томів. У звітнім році утворено де-кільки нових відділів і колекцій, а саме, шевченківський відділ, який уже має 28 ріжних видань «Кобзаря»; відділ Підкарпаття; збірку траурних оголошень і стрічок з вінків; збірку портретів українських учених, письменників і політично-громадських діячів; збірку печаток українських установ і організацій.

Ревізійна Комісія для переведення ревізії грешевих оборотів Т-ва констатувала в своєму акті, що всі записи в книгах скарбника відповідають оправдуючим документам, а циферні дані річного звіту відповідають записам у книгах; висловила де-кільки побажань, в числі їх побажання прискорити й активізувати збіркову акцію, бо затягнення її на довший час що-далі даватиме менші результати і віддалить конечну мету збірки—будування дому.

Ревізійна Комісія для ревізії збірок Музею констатувала, що з найняттям від 1 травня 1936 р. ще 3-х кімнат для Музею умови впорядкування і збереження збірок значно покращали, але матеріалів поступає так багато до Музею, що немає змоги детально розібрати всі речі та зробити їх доступнішими для наукових працівників.

Після затвердження звітів Управи та її органів загальні збори ухвалили абсолюторію і подяку Управі, Ревізійній Комісії та дирекції Музею, а тако-ж висловили подяку почесному членові Т-ва Каленику Лисюкові за те, що своїм коштом оплачує помешкання Музею, американськй землякам за їх щедру допомогу Т-ву та взагалі всім жертводавцям на Українській Дім у Празі, всім установам, організаціям і особам, що своїми пожертвами річей спричинилися до поповнення Музею, усім співробітникам Т-ва за їх безкорисну працю для Т-ва та українським періодичним органам за їх прихильне ставлення до Т-ва взагалі та до збіркової акції заокрема.

На голову Т-ва збори через акламацію одноголосно вибрали проф. д-ра С. Смаль-Стоцького, а на членів Управи — проф. А. Яковлева (заступник голови), проф. С. Сірополька (секретар), Є. Вирового (скарбник), д-ра І. Борковського, арх. А. Корнійчука і З. Мірну. До Ревізійної Комісії увійшли: доц. Г. Кабачків, проф. Б. Мартос, д-р В. Орельський, проф. В. Гармашів, проф. В. Садовський та М. Россіневич.

На пропозицію Управи збори прийняли до складу Т-ва 11 нових членів.

Розмір членської вкладки на 1937 р. встановлено в сумі 10 кч. річно.

ПЕРЕД ЧЕРГОВИМ З'ЇЗДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ У ПОЛЬЩІ

(Тист із Варшави).

Незабаром ми будемо свідками четвертого делегатського з'їзду української еміграції у Польщі.

Сімнадцять років перебування на еміграції і лише четвертий делегатський з'їзд! В цих обставинах значіння кожного делегатського з'їзду переходить далеко по-за рямці звичайної еміграційної буденщини і перетворюється в урочисте свято, в подію небуденну, яка на довший час приковує до себе увагу цілого нашого еміграційного загалу.

З'їзду чекають звичайно всі, всі пред'являють до нього певні вимоги, всі покладають на нього певні надії, в більшості випадків ясні й скрісталізовані, а часами навіть і нечіткі, інтуїтивні. Одна спільна думка єднає всіх: з'їзд має принести щось ліпше. Має він розвубати не один

Ген.-хор. Микола Удовиченко
† 21 липня 1937

«гордієв узол», розв'язати не одне «болюче питання», які тяжать над нашим еміграційним життям, важким камінням лежать на еміграційній душі довгими місяцями, а може й роками, хвилюють еміграційне серце й думку. Він має внести в це наше еміграційне життя нову датку якогось животворного озону, оздоровлюючого й свіжого повітря, які прискіплять темп еміграційного життя й праці. Він має скерувати еміграційне життя на якісь нові шляхи, поставити на цих шляхах якісь додаткові й нові дорогокази й освітлити цей шлях новими директивами, новими гаслами.

Смутна й радісна дійсність, потреби, вимоги й бажання, досягнення, перешкоди й недотягнення, десятки різних і досить часто в різних напрямках ідучих проєктів проходять перед учасником з'їзду і як би видаються в ту з'їздову «машинку», з якої через кілька годин, пройшовши через десятки мізків членів різних комісій та секцій, виходять, яко готові резолюції з'їзду, продискутовані, узгоднені, достосовані до еміграційних вимог і обставин, до політичної ситуації, економічного стану й т. ин.

Резолюції з'їздів найяскравіше характеризують життя української еміграції в поодиноких періодах часу. З'їзди замикають ці періоди, творячи з них певні замкнені в собі і закінчені етапи еміграційного життя.

Перший делегатський з'їзд української еміграції у Польщі, який відбувся 15-18 серпня 1923 року, напередодні ліквідації таборів і масового

руху «задротинців» у світ, носив яскраво організаційний характер. Українській еміграції у Польщі дав він нову організаційну форму, якою став Український Центральний Комітет, намітив фінансову базу її існування, яким розпочалася справа організації української еміграції та закріплення наших національних позицій на еміграції. Громадська організаційна конструкція української еміграції, в якій кожній одиниці забезпечувалися широкі можливості виявлення всебічної ініціативи й праці, як і ціла низка інших постанов, мали на увазі не лише поліпшити умови еміграційного існування, але й зберегти в еміграційному суспільстві духові і політичні цінності.

Другий делегатський з'їзд, який відбувся 28-31 грудня 1928 р., застав українську еміграцію в Польщі вже по-за дратами, об'єднаною майже в 40 осередках, густо розкиданих по цілій Польській державі. Міцна в своїх національно-державних переконаннях, багата на активі творчої праці, повна незломної волі у власні сили, з правдивістю обраного шляху і в перемогу гасел, які присвічують їй в її житті, — українська еміграція в Польщі на цьому з'їзді урочисто заявила, що «ні тяжке життя на чужині, ні час, ні ворожі заходи не знищать в ній любови й відданости своєму народові та його волі», що «як досі служила, служити цій ідеї вірно буде і в слухну годину на поміч своєму народові стане»...

В резолюціях 2-го делегатського з'їзду переважають моменти ідейно-політичного характеру, перед якими відходять в тінь моменти організаційні, економічні та інші. Творчої експансії української еміграції в цьому часі не гамували ще наслідки безробіття, безгрошів'я, які принесла загальна економічна криза в наступних роках.

1928 рік в житті більшости держав, а в тому числі й держави Польської, був переломовим. Наступні роки приносять період тяжкої господарської депресії, яка стало поглиблювалася. На Україні 1928 рік замкає період НЕП'у, а наступні роки керують її на криваві шляхи колективізації, приносять їй першу п'ятилітку й збільшені хвилі економічного висиску, політичного терору та нові роки жахливого голоду.

Марево економічної кризи зависло і над життям української еміграції в Польщі, яка 1928-им роком розпочала новий, третій, етап свого існування, справоздання про який почувли ми на 3-му делегатському з'їзді, що відбувся 28. IX — 1. X. 1934 року у Варшаві.

Організм української еміграції у Польщі ослаблений тривалою економічною кризою. «Безробітний емігрант» став явищем звичайним. Зменшується доплив членських внесків і грошевих пожертв до кас відділів УІК, в грошевих відчитностях яких з'являється нова розходова позиція, що досить часто домінує над іншими, — «допомога безробітнім». Безгрошів'я відбивається на розмасі праці української еміграції на місцях, але вона дотримує слова, залишаючися вірною гаслу, кинутому на 2-му делегатському з'їзді, і дає докази тому, що «ні тяжке життя на чужині, ні час, ні ворожі заходи не знищать в ній любови і відданости своєму народові та його волі»...

Економічна криза відбилася і на цілій низці постанов 3-го делегатського з'їзду української еміграції у Польщі, які мали збільшити її відпорність і серед яких на перше місце висувувалася потреба самовистачальности в житті української еміграції, потреба реорганізації допомогової акції, організації широкої еміграційної взаємодопомоги і т. д. Організаційні досягнення характеризувала кількість репрезентативних осередків на периферії, яка вже доходила до 90. Нове явище — еміграційний доріст — вимагав цілої низки заходів, але в той час давав і надії, що за рік-два ряди еміграції збільшаться новими силами на всіх відтинках її репрезентативної та культурно-громадської праці. А над усім, і цим разом, домінував міцний голос, голос-гасло, голос-віра: «Горі маємо серця! Як не гострі злидні нашого щоденного життя, але вони не можуть зломати духа нашої еміграції та віри в перемогу її стремління». На міжнародньому форумі українська справа ставала чим раз то актуальнішою, їй присвячува-

лося чим раз то більше сторінок світової преси. На Україні йшла вперта боротьба з окупантом, яку провадила «петлюрівська жовто-блакитна контр-революція» під жовто-блакитним прапором визволення і в якій цей блакитно-жовтий прапор перемагав *). Песимізмowi не було місця.

Минуло три довгих роки. Наближається четвертий делегатський з'їзд. Що нового дасть він українській еміграції в Польщі? Які нові гасла він висуне? На яких явищах еміграційного життя затримає він свою увагу? Сьогодні передчасно може над цим всім зупинитися, але одне є певне, одне є ясне: песимізмowi і цим разом немає місця. Тяжкі часи пеначе вже за нами. Четвертий делегатський з'їзд збирається вже в інших, відмінних від попередніх і для української еміграції сприятливих обставинах.

Українська справа на міжнародному форумі залишається не менше актуальною, як була перед тим. Економічна криза у Польщі вже тратить на своїй гостроті. Внутрішні події в СРСР в останньому часі більше, ніж коли-небудь перед тим, свідчать про те, що «совітський велетень» тримається на глиняних ногах, що совітський режим не запустив коріння в український ґрунт, і що вистачить сильнішого подуву вітру, щоб отим «перекотиполе» пройшов він над українськими теренами і щез за українським обрієм.

В цих обставинах в житті української еміграції набирає актуальности оте проголошене на 2-му делегатському з'їзді: «і в слушну годину на поміч своєму народу станемо». Гасло «Будьмо готові!» стає головним гаслом, яке має кинути свою тінь як на всі резолюції цього з'їзду, так і на розпочатий ним новий етап життя української еміграції в Польщі.

І. Л.

Л И С Т И І З П О Л Ь Щ І

І

Уважному обсерваторові українського життя в межах Польської держави останні часи принесли багато цікавого матеріялу до передумання, багато характеристичних симптомів глибоких і багато важних процесів, що відбуваються в свідомості галицького українського громадянства.

На першому місці треба відзначити Лугове свято, що відбулося у Львові 4 липня. На цьому імпазантному святі провід Лугів одверто висловив свою віру в те, що Луговий прапор «буде покритий славою в боях з найбільшим ворогом України — Москвою, і занесений до столиці України — Києва». Це становище проводу маси Луговиків (чинних лугових організацій є тепер у Галичині 731), репрезентовані на загальному з'їзді 5 липня, прийняли із захопленням, висловлюючи д-рові Дашкевичеві та його співробітникам повне довір'я. «Хочемо наказів, а не критики та суперечок», — так характеризувала на з'їзді Лугова молодь своє відношення до проводу.

Лугове свято відбулося в атмосфері пошани та симпатії до Лугової організації майже всього українського галицького громадянства. Щоб зрозуміти велику вагу цього факту, слід пригадати собі, що ще недавно Луги не могли марширувати львівськими вулицями, не нарежаючися на образи та напади з боку «українських націоналістів». Це було ще недавно,

*) Економічні неповодження, глибокі прориви на сільсько-господарчому фронті, яко наслідки саботажевої акції національного елемента.

а тепер Луги святкують у Львові моральну перемогу. «Тепер, — пише «Діло» в числі з 7 липня, — боротися проти Лугів значило б боротися проти тієї всеукраїнської політичної концепції, яка дістала вже найширше право громадянства» *).

Глибочеzną перемогу у настроях українського громадянства в Галичині, поступове наближення цього громадянства до всеукраїнської концепції, наближення, що виявляється передусім у зміні відношення до символу цієї концепції — постаті Симона Петлюри, — це факт глибоко позитивний. Цей факт безперечно наближає здійснення всеукраїнського національного завдання. «Завдання це — Українська Держава на руїнах совітів», — так формулюють його «Вісті з Лугу» в статті з приводу Лугового свята.

Поступ української політичної думки в Галичині відбувається в дуже важких і несприятливих обставинах. Цілий величезний комплекс власних, близьких, місцевих болячок відтягає увагу наших земляків у Галичині від справи найважливішої для всіх українців. «Діло» перевело анкету серед галицько-українських політичних діячів у справі так зв. «нормалізації» польсько-українських взаємин у Галичині. Всі автори, що прислали відповіді на анкету, оцінюють дотеперішні висліди зміни тактики галицько-українських політиків негативно. Твердять, що польська сторона сприйняла припинення боротьби і добро волю українських чинників до згідної співпраці, як вияв слабости, і тому почала їх більше, ніж досі, ігнорувати. Довга низка яскравих фактів утруднює українцям у Галичині вибір: що мають поставити на першому місці, як вищий національний імператив і безосередній практичний дороговказ, — чи всеукраїнську національну рацію, чи боротьбу за національні права в тісних межах своєї провінції.

Серед цих фактів особливо дразливий характер мають ті, які найгостріше логічно суперечать самій ідеї польсько-української солідарности супроти московських апетитів. Маємо на увазі факти штучної гальванізації московських культурно-політичних експозитур, що «працюють» серед українського населення. Під цим оглядом становище на Лемківщині особливо маркантне. Раз-у-раз галицькі газети приносять звістки про діяльність апостольського адміністратора Лемківщини о. Медвецького, який викидає з парафій священників-українців, заміняючи їх запеклими пропагаторами «єдиної-неділимої», сприяє переходові майна греко-католицької церкви на власність московфільського «Общества імени Качковського» то-що. Не диво, що де-які галицькі українці поважно пригадуються: як ставитися до тих, хто сприяє оточенню Галичини з а х о д у станицями панмосковської ідеї в той саме час, коли на сході відбувається між українським народом і панмосковською ідеєю смертельна боротьба?

Підтримка московфільства не обмежується до Лемківщини. Ось, наприклад, в «Ілюстрованому Кур'єрі Подзєнному» (одна з найбільших та найпоширеніших польських газет) з 8 липня вміщено інтерв'ю з п.-о. Хил'яком, жовківським греко-католицьким парохом-москвофілом. Москвофільський «батюшка» поінформував співробітника «Кур'єра», що ук-

*). Дуже характеристична річ: хто саме ще й тепер виступає проти Лугів. Ворожу пропаганду ведуть скоропадчики: ред. Гладилевич та його приятель д-р Назарук, автор брошури, спрямованої проти української національної соборности. «Українські Вісті» Палієва тако-ж зняли лемент, доказуючи, що луговий рух якає большевиків, загострюючи їх підозрілість до українців та спонукаючи їх до протипольського терору. Впливу звісток про луговий рух, що просякли вже й до большевицької преси, на настрої українських мас під совітським ярмом «Українські Вісті» не беруть до уваги. Таким чином у сучасній Галичині симпатії другорядних політичних махерів до ген. Скоропадського йдуть у парі з ворожим ставленням до всеукраїнської концепції.

раїнців у Галичині є 1.674.000 чол., а «русинів» — 1.138.000 ч. Польський журналіст п. Опейола записав ці «дані» поважно і з пієтизмом. З симпатією зазначив п. Опейола, що «русини» «не відкидають єдності всіх руських племен» (від Сяну до Алтая) і закликає підтримувати симпатичний та «конструктивний» «русинський рух».

Конкретна шкідливість цього роду фактів невелика: занадто мертва сила москвофільство, щоб можна було його воскресити будь-якими «симпатіями» та підтримкою. Але це є факти дуже шкідливі та небезпечні морально: важкі колоди на шляху нормальної еволюції галицько-української політичної думки, на шляху до урегулювання польсько-українських взаємин, згідно з інтересами обох народів. Ми пам'ятаємо, як значна частина галицького громадянства, не виключаючи багатьох поважних діячів, навіть католицьких, віддано хилилася до стіп совітського консула Лапчинського, як «представника Української держави за Збручем».

Пам'ятаємо тако-ж, як частина польської преси (особливо львівська ендецька) вихваляла «Нові Шляхи», раділа з успіхів москвофільства — руху спрямованого до як найшвидшого відірвання Галичини од Польщі і приєднання до московсько-більшевицької імперії, добачаючи в цьому русі позитивне для Польщі надбання, цінного союзника в боротьбі із справжнім українством. Від того часу українська політична думка в Галичині посунулася дуже далеко наперед, польська ні. Чому так сталося, про це буде мова в наступному листі.

Б. Ольхівський

УКРАЇНКА НА МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВІ В ПАРІЖІ *)

II

Павільйони — польський, чехословацький, румунський

По-за совітською Україною український нарід на рідних землях живе ще в Польщі, Чехословаччині й Румунії, і на виставлених предметах у павільйонах цих держав належність до них українських земель так або інакше відбивається, хоч і старанно од чужого необізнаного ока заховується.

В польському павільйоні гуцулам одведено цілий куток, в якому представлено гуцульську піч, складену з примітивного розмальованого кафелю, з малюнками переважно з австрійських часів — жовніри марширують, жовнір приїхав додому на відпустку, військовий хрест і т. д. Дві ляльки в гуцульських убраннях, широкий шкіряний пояс, оздоблений мід'ю, деревляні канделябри, стіл. Виставлені тако-ж інкрустовані перламутром деревляні топірці, вишивки, килими, різблений деревляний посуд. Звертає на себе увагу ціла стіна прекрасних українських писанок — до 200 штук — просто артистичної роботи.

Ніде жадного відповідного надпису — і глядач, який сам не може розбиратися, приймає це все, як польське.

*) Про совітський павільйон див. «Тризуб» ч. 34 з 5 вересня с. р.

Те-ж саме і в чехословацькому павільйоні. Цілу вітрину відведено українському Закарпаттю, але все це — чеське для рядових одвідувачів вистави. У вітрині великі світільні — дерев'яної української церкви, хресний ход, дівчина коло криниці з журавлем і т. ин. Виставлено велику ляльку дівчини в святочному різнобарвному убранні, розкладено українські вишивки, килими, вироби з полив'яної глини.

В румунському павільйоні ви нелегко знайдете між іншими подібними експонатами — три ляльки в буковинських українських убраннях, на чому вся україніка в тому павільйоні й кінчається.

Характерною рисою для всіх цих трьох павільйонів являється відсутність статистичних даних про склад населення, як то є по інших де-яких павільйонах. Ні в одному з цих трьох павільйонів не знайдете тако-ж виставленої української книжки або українського часопису.

Українці не спромоглися на цій виставці на свій власний павільйон, і не змогли належно представити чужині свого краю. виправити це недотягнення представляється можливість за 2 роки на подібній виставі в Нью-Йорку. Треба надіятись, що наші американські земляки задалегідь подумають про влаштування на тій виставі українського павільйону, бо це буде у них на місці, як би «вдома». Можливо, що на певні зусилля в тому напрямку спроможуться і наші земляки в Канаді, де, доходючи чисельно до 500.000 душ, займають вони третє місце після англійців і французів (6 міль. і 4 мільйони душ).

На такій виставі, коли б пощастило на свій павільйон зібрати необхідні кошти, можна було б зробити всі можливі відділи, і мільйони людей могли б добре і ясно, бо наглядно, довідатися про Україну та український народ.

Відвідувач

П Л А С Т О В И Й Т А Б О Р У Ф Р А Н Ц І І

Урочисто й поволі йде на гору по високій щоглі великий український прапор. Із півсотні дитячих грудей пластуників, що вишикувані прямокутником перед прапором, льються бадьорі звуки пластового гімну. Далеко чути в цьому гарному закутку Франції ті чужі й бадьорі слова української пластової пісні-гімну:

— Гей, юнаки, гей пластуни...

Так як здаєка видно і прапор пластового табору в Шалеті. Не може він зараз маяти на рідній землі. І його високо тримають на чужині навіть наші діти.

Пластовий табір у Шалеті

Група старших віком пластунів і пластунок на вправах

Ранню урочистість підняття прапора скінчено. Різка коротка команда коменданта, і пластуни й пластунки розходяться для пластових вправ і для веселої забави.

Їх тут усіх 56 зібралось в першому нашому пластовому таборі на еміграції. Більшість із них ще «вовченята», і лише двадцять двоє складають групу старших, пластунів і пластунок, — найстаршому з яких 15 літ, — що готуються до першого пластового іспиту.

Але всі, як менші, так і старші, почувають себе щасливими при пластовій праці і пластових забавах, од уніформи українських пластунів із жовтоблакитними стрічками на лівому плечі. І можливо, що вони переживають найщасливіші дні свого дитинства, коли що-рана підіймають високо на щоглу свій рідний, український прапор під пластовий спів і під солодкий трепет уже свідомого українського серця.

Так присьмно й дорослим здалека слідкувати за тою занятною забавою дітей, що непомітно для них самих перетворить їх з часом у сильних українських громадян, із почуттям дисципліни і солідарности, із розвиненим національним почуттям і навіть знанням військової муштри.

Ось вони стоять уніформовані в ряд і на команду відраховують:

- Перший!
- Другий!
- Перший!
- Другий!

Потім приходять подвоєння ряду, і вже йдуть ці малі українці й українки дорогою під спів:

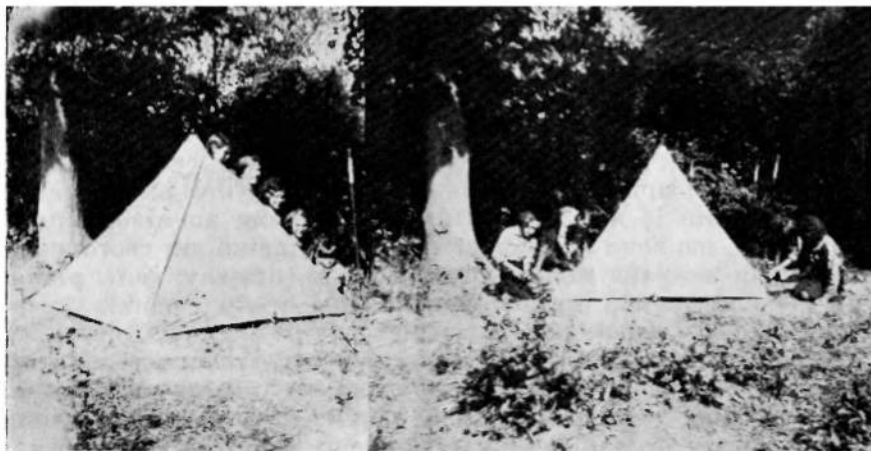
— Ой, на горі та жінці жнуть....

В таборі взято за правило, що науку пластову діти проходять лише до обіду, закінчуючи її перед обідом якоюсь веселою грою. А після обіду — прогулки. Однієї неділі їздили всі діти, разом навіть із батьками, що могли поїхати ними, аж у Фонтенебло, що доставило нашим пластунам незміриму приємність.

Менші діти властиво більше в таборі бавляться. Але старші, після попередньої праці і доброго повторення під керівництвом інструктора під час таборування, певно всі при закінченні табору зроблять перший пластовий іспит, складуть пластову присягу і дістануть почесне й обов'язуюче звання українського пластуна.

Пластовий табір оживив за останній місяць життя нашої Шалетської громади. І саме тому, що табір цього року влаштовано в Шалеті, в ньому найбільшу участь беруть діти шалетських громадян. Крім того, представлені ще діти з Ліону і з Парижа. І велика шкода, що з такої прекрасної нагоди дати своїм дітям незатерті українські враження на ціле життя не змогли використати більше наших громадян у Франції, з інших наших Громад, що або не змогли дітей вислати з браку засобів, або тако-ж і з причини недооцінення того значіння, яке для українського національного виховання мають такі пластові табори.

Семен Нечай

Пластовий табір у Шалеті
Шатра пластунок

ЯРИННО-ОВОЧЕВИЙ ГОРОД У КАЛІШІ

В одному з минулих чисел «Тризуба», зупиняючись над акцією української еміграції у Польщі, скерованою до збільшення її матеріяльних ресурсів, дали ми загальний огляд плантації лічних рослин у Кривинях, яка є головним, але не єдиним підприємством Головної Управи УЦК.

В півтора-двох кілометрах од Каліша знаходиться яринно-овочевий город Головної Управи, який założено чотири роки тому на п'яти моргах ґрунту, набутого у власність.

Недалека віддаль від міста забезпечує догідний збут ярини і овочів, а всебічні інвестиції, які вкладаються в це підприємство, збільшують з року на рік його вартість.

Яринно-овочевий город у Каліші сьогодні вже є огорожений, земля відповідно угноєна і підготовлена до садження тих рослин, які можуть дати відповідний збут на місцевому ринку. Теплярні посідають 123 вікна, а для переховування продуктів і майна вже маєтья досить велика комора.

Овочевий деревостан городу на сьогодні складається з 15 черешень, 15 вишень, 47 сливок, 81 яблуні, 15 грушок, 200 кущів порічок, 100 — агресту, 11 — айви, 1090 — маслини, 39 — винограду.

Для збогачування городу в овочевий молодняк запроваджено власну шкільку. Два вулики бджіл ставлять початок власної пасіки. На городі до цього часу сіялись: помідори, капуста, калафіори, кавуни, соняшник та инша городина. В біжучому році на городі в інспектах було засіяно: 60 вікон огірків, 5 — капусти, 51 — помідорів, 7 — калафіорів, а на ґрунті — до 10.000 корчів ранньої капусти, ранню картоплю й ин.

На інвестиції і організаційні видатки городу до цього часу вже видапо до 5.000 зол., але ці витрати не охоплюють одначе всіх тих потреб, які випливають з бажання поліпшити стан цієї реальности і збільшити її прибутковість. В проєкті залишається, напр., запровадження молочної господарки, побільшення пасіки і т. ин., що мало б забезпечений і догідний збут на місцевому ринку.

Перейшовши стадію своєї організації, яринно-овочевий город вступає вже в фазу, коли від нього належить очікувати і помітних прибутків. А крім того, дає він zatrudнення і певній кількості українських емігрантів. В минулому році, напр., на городі працювало стало 3 чоловіки і 4 жінки, крім 17 осіб, які були zatrudнені сезоново.

Керовником яринно-овочевого городу у Каліші є п. Гаженко — людина з відповідною фаховою практикою і досвідом. В своїй діяльності він підлягає керовникові Української Станції полк. Литвиненкові і Головній Управі УЦК.

І. Л.

НА УВАГУ УКРАЇНЦЯМ, ЩО ІДУТЬ ДО ПАРИЖА НА ВИСТАВУ

На міжнародну виставу в Парижі з'їздятья люди звідусіль, чимало збирається її українців з рідного краю та з еміграції. Землякам нашим слід пам'ятати, що в чужому місті є українське культурне огнище — Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі, 41, rue de la Tour d'Auvergne, Paris-9.
Телефон: TRU 53-36.

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— В совітському хаосі. — Перспективи диктатури. — Самогубство Н. Любченка і призначення М. Бондаренка.

Надто важкою, коли не цілком безнадійною, є спроба розібратися в тому, що діялося і діється в совітському союзі на протязі останніх місяців. Незнана до цього часу по своїх розмірах «чистка», пошесть рострілів, арештів, висилки і звільненя, які захоплюють на цей раз не стільки народні низи, а передовсім командні висоти совітського державного й партійного апарату, продовжує з величезною силою поширюватися по просторах совітських земель. Сталін зводить порахунки з своїми справжніми чи лише гаданими ворогами з рафінованою жорстокістю й безоглядністю, з повним нехтуванням всіх норм права й моралі.

Даремна річ довідатися з совітської преси про розмах цієї величезної по своїх розмірах «ударної кампанії», яку переводить тепер совітський диктатор. Безнадійною є спроба встановити з повною докладністю, хто саме з високих совітських достойників опинився тепер у становищі ворога народу, хто з творців і співучасників «великої пролетарської революції» став в'язнем ПУ і готується закінчити своє неславне життя. Знаємо лише, що широко запроєна процедура нищення ворогів Сталіна захопила всі частини совітського механізму — партійні установи, державні інституції, червону армію, літературу, пресу, комсомол, спеціально може з найбільшою силою вона перевозилася й переводиться в «національних республіках».

Маємо всі підстави припускати, що ця грандіозна по своїх розмірах вівісекція, яку переводить тепер над діячима жовтневої революції рука товарища Сталіна, не могла не відбитися на справності функціонування совітського апарату. З тих натяків, які подекуди можна знайти в совітській пресі, яка тепер, як і завжди в критичні моменти для совітської державности, тримається суґубо переможницького тону, можна встановити, що теперішні пертурбації викликали ускладнення й прориви в найчутливішій на всякі експерименти господарській частині совітського апарату.

Стрічаємо звістки про значне погіршення в стані кам'яновугільної промисловости в Донбасі, про незадовольняюче переведення збирання урожаю; навіть ювілей так розрекламованого совітськими чинниками стахановського руху, «Правда» стріла сумним признанням, що «середній рівень виробки совітського робітника все ще нижче, ніж в передових капіталістичних країнах» (ч. 239 з 30. VIII) і анкетого про те, що нам перешкоджає працювати по стахановськи; з неї випливає, що піднесення продукційности праці натикається на непоборні перешкоди в наслідок відсутности правильної організації цілого продукційного процесу. Проте ці окремі шґрихи і епізодичні відомості не дають можливости уявити повний образ тої розрухи, яка неминуче мусіла повстати в совітському господарстві в наслідок терористичної кампанії, яку переводить Сталін.

Ще менше відомостей маємо ми про ту психологічну реакцію, яку викликає теперішній курс серед «совітського народу» і там, на совітській верхівці, з якої нині у першу чергу рекрутуються кандидати для збільшення населення установ ПУ, і тут, серед безмежно експлоатованих і утискуваних народніх низів численних національностей СССР. Як що припустити, що те умотивування, яке дає недавня постанова IV пленума ЦК комсомолу («Правда» ч. 238 з 29. VIII), для усунення цілої низки відповідальних працівників цієї організації відповідає дійсності, можна гадати,

приваїмні що-до молоді, що теперішня хвиля терору не тільки не спинила зросту протисовітських настроїв, але навпаки, сприяла його збільшенню. Але знов таки маємо тут лише окремі штрихи, які не дають можливості змалювати повний і вичерпуючий образ на підставі авторитетних матеріалів.

Цілком бракує совітських матеріалів, які могли б вияснити, як відбуваються теперішні події на стані червоної армії. Ми знаємо, що захопили вони керуючі чинники совітської армії дуже поважно, і звичайно не могли вони лишитися там без жадних наслідків.

* * *

Проте, коли розпоряджаємо ми дуже обмеженою кількістю автентичних, цілком перевірених відомостей для того, щоб встановити фактичний перебіг тих процесів, які відбуваються тепер в ССРСР, — їх загальне соціологічне і політичне тло на підставі старих матеріалів про відносини в державі совітів розкривається перед нами з повною ясністю і виразністю. Існують загальні закони розвитку диктатури і ті закони діють в совітському союзі послідовно і невинно. Влада, яка повстала з диктатури і яка не вважає потрібним рахуватися з взаємовідносинами громадських сил, що існують в країні, неминуче стає на шлях все більшої ізоляції, все дальшого звернення і обмеження своєї громадської бази. Коли 1917 року невеличка група змовників із Смольного в Петербурзі проголосила свою диктатуру над російським пролетаріатом і селянством і почала огнем і мечем підпорядковувати своїй владі неросійські народи колишньої імперії, було неминучим претворення цієї групової диктатури в диктатуру персональну. Після довгих всім відомих перипетій персональна диктатура опинилася в руках Сталіна. Процес зросту і розвитку цієї диктатури робив неминучим боротьбу Сталіна з кожною групою, яка ставила чи могла ставити еventуальний опір його владі. Боротьба Сталіна з комуністичною партією, як незалежною політичною силою, датується вже від давніших часів. Теперішня вакханалія розстрілів і арештів серед комуністів є лише новий драматичний етап тих процесів, які відбуваються вже від давнього часу. Ускладнена внутрішня і міжнародня ситуація совітів, дальше наростання в країні ферменту ведуть до збільшення елементів, незадоволених диктатурою, а з цього випливає теперішній зріст терору і боротьби диктатури проти всіх тих, які еventуально могли б пристати до антисталінського табору. Цими заходами Сталінові вдається поки-що затримати владу в своїх руках і залишитися тим часом паном ситуації.

Але одночасно його теперішня тактика криє в собі смертельну небезпеку. Розриваючи з своїми вчорашніми друзями, відправляючи на смерть своїх недавніх співробітників, Сталін все далі обмежує ту базу, на яку спирається його диктатура. Чи зможе він всіх тих, що їх тепер знищено або викинено за межі совітської суспільності, заступити своїми гетторіянцями і керувати країною, спіраючися лише на них? Чи вдасться Сталінові заповнити всі ті численні прогалини, які виникли тепер у совітському апараті і червоній армії так, щоб забезпечити їх належне функціонування і успішну боротьбу з все наростаючими труднощами?

Для нас не підлягає сумніву, що розвиток подій іде не на користь Сталіна і його диктатури.

* * *

Серед тих труднощів, з якими доводиться боротися диктатурі, які загрожують її існуванню, перше місце займає справа пригнічених національностей в ССРСР. На значіння цієї справи ми вказували не один раз в наших оглядах. Значіння цієї справи, в першу чергу української справи, не перестає підкреслювати совітська преса. В теперішній боротьбі проти ворогів диктатури боротьба з націоналістами всяких категорій і відтінків займає не останнє місце.

На Україні, в якій стільки разів «гідра націоналізму» проголошувалася знищеною остаточно, відбуваються нові репресії. Одною з жертв цих репресій став голова севнаркому УССР Панас Любченко, недавній улюбленець Сталіна, один із тих, що на протязі цілого ряду років були вірними виконавцями московської політики на Україні. 30 серпня П. Любченко кінчив самогубством. Про обставини його смерті знаємо ми дуже мало. «Правда» і «Известия», які так недавно друкували промови Любченка і містили його портрети, не умістили жадної звістки про його смерть. В українському «Комуністі» і у «Вістях» знаходимо лише коротеньку хронікальну звістку про те, що П. Любченко покінчив життя самогубством у зв'язку з тим, що він замотався у своїх протисовітських контактах і боявся відповідальности перед українським народом.

Не маємо відомостей, якого роду були ці протисовітські контакти П. Любченка; знаємо на разі лише те, що з усієї відомої нам біографії П. Любченка позитивним можна уважати лише цей останній його акт самогубства. Заподіявши собі смерть, уникнув він того, щоб стати на шлях каяття і самообвинувачення, яким пішли стільки видатних большевицьких діячів. Тим самим уник він ще одної дискредитації не лише своєї особи, але й справи державности той нації, до якої він належав.

Заступником П. Любченка призначено абсолютно нікому невідомого Михайла Бондаренка. Бондаренко народився в 1903 році в Єлисаветі, який за часів революції вже два рази змінив свою назву і тепер став з Зіновієвська Кіровим. Бондаренко 1919 року вступив до комсомолу, а 1926 р. був прийнятий до КПБУ. Працював він з початку в партійних організаціях на Кавказі, а пізніше на Україні. На Україні він виконував обов'язки другого секретаря харківського міського, а пізніше обласного комітету КПБУ. Недавно його зроблено першим секретарем винницького обласного комітету. Перебування його в Винниці збігається з тою гострою кампанією, яку провадила «Правда» в останні місяці проти антисталінських і націоналістичних елементів в комуністичній організації на Поділлі. Можна припускати, що за ці власне «заслуги» перед «соціалістичною батьківщиною» секретаря провінційного комітету тепер і зроблено головою українського севнаркому. Важко було знайти більше вдачу фігуру для заміщення цієї посади, коли б малося на увазі підкреслити цілу декоративність і несерйозність української совітської державности.

Не може підлягати ніякому сумніву, що призначення такого Бондаренка в жадний спосіб не може спричинитися до скріплення позицій диктатури на Україні. Чи може диктатура уважати свої позиції на Україні остільки безнадійними, що досилати туди більше відповідальних людей лічить зайвим?

В. С.

О Д РЕДАКЦІ І

Редакція «Тризуба» уділяє місце для статей і зміток про життя організації українських дітей на еміграції, як Пласт, наприклад, українських шкіл, притулків та взагалі на теми українського національного виховання дітей.

Подібний матеріал ознайомлює український загал з уже проведеною працею на тому полі та може намітити шляхи до праці дальшої.

Разом з надсланими статтями на згадані теми Редакція «Тризуба» приймає також для вміщення в журналі цікаві фотографії з життя пластових гуртків, шкіл та дитячих свят.

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю -- 2-6

При Бібліотеці Музеї С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з різних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

На пошану Гетьмана Ів. МАЗЕПИ

Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетьманську булаву (25 липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41, rue de La Tour d'Auvergne) влаштувала

ВИСТАВУ ПРИСВЯЧЕНУ ПАМ'ЯТІ І. МАЗЕПИ

Значна частина вистави торкається союзу Мазепа з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портретів гетьмана, література про нього українською і чужими мовами, гравюри й картини різних малярів, музичні твори й т. и.

Вистава триватиме до жовтня місяця с. р. Для відвідин вистави Бібліотека відкрита щодня, крім понеділка, від 2-ої до 8 год. веч. Організації вистави допомогли українські наукові інституції та окремі особи. Підчас вистави буде кілька відчитів.

Упорядчик вистави — артист-маляр Л. Перфецький.

З приводу першої річниці смерти

Бориса ЛАЗАРЕВСЬКОГО

в Українській Православній Церкві в Парижі, в неділю, 19 вересня с. р., після служби Божої відправлено буде за спокій його души панахиду.

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

Грошіві пожертви на Бібліотеку за місяці липень і серпень с. р. поступили від: 1) Філії в Оден-ле-Тіні Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції — 56 фр., 2) Союзу б. Україн. Вояків у Канаді — перша станція в Монреалі — 8 дол. амер., 3) Укр. Громади в Ліоні — 64 фр., 4) Відділу МЦК в Августові (через п. Липовецького) — 49.70 зол., 5) Олекса Козачка — 15 фр., 6) Т-ва «Незалежна Україна» в Брюсселі — 73.45 фр. фр., 7) Т-ва б. Вояків Армії УНР у Бельгії та Союзу Укр. Старшин у Бельгії — 124 фр. фр., 8) Укр. Центр. Комітету в Польщі — 10 зол., 9) Бурси ім. С. Петлюри в Перемишлі — 5 зол., 10) Ред. «Тризуба» — 300 фр., 11) Укр. Громади в Шалеті — 264 фр., 12) Т-ва «Просвіта» в Шалеті — 76 фр., 13) Укр. Народнього Дому у Ванкувері, збірка, — 275.60 фр. фр., 14) п. К. Клепачівського, збірка, — 155.05 фр., 15) п. Гавриленка — 15 фр., 16) Культурно-Спортивного Т-ва «Буковина» — 100 лей, 17) Укр. Громади в Бакеу — 330 лей, 18) п. Я. С. (через п. Геродота) — 100 лей, 19) Т-ва «Просвіта» в Тсінтао (Хіні) — 69 фр. фр., 20) п. Голеги — 5 фр., 21) Україн. Народнього Союзу в Америці — 50 доларів, 22) пані Н. Козицької — 20 фр., 23) інж. Арс. Шумовського — 20 фр., 24) п. І. Батрака — 15 фр., 26) п. Дячука з Крезо — 15 фр., 27) Укр. Громади в Крезо — 15 фр., 28) од відвідувачів

Бібліотеки — 45 фр., 29) Ред. «Тризуба» — 300 фр., 30) п. і пані Бондар з Труа — 15 фр., 31) Директора Музею в Стамфорді, п.-о. П. Чапельського — 10 дол., 32) Укр. Громади в Тулузі — 52.50 фр., 33) Філії Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції — 120 фр., 34) С. Кременя — 10 фр., 35) п. Карпенка — 10 фр., 36) пані З. Феценко-Чюнівської — 60 фр., 37) Укр. Громади в Греноблі — 67 фр., 38) п. Лавришина з Омексуру — 10 фр., 39) відвідувачів Бібліотеки — 52.50 фр., 40) на підписний лист, покладений в читальні Б-ки — 55 фр.; через МЦК в Польщі: 41) Відділ МЦК в Познані — 12 зол., 42) сотник І. Макарович — 10 зол.; через п. І. Липовецького: 43) Відділ МЦК в Барановичах — 14.65 зол., 44) Відділ МЦК в Люблині — 14.50 зол., 45) п. В. Татарський — 2 зол., 46) п. А. Струць — 10 зол.

Всього за липень-серпень — 4570.30, а від початку року — 12676.25 фр.

Всім жертводавцям Рада Бібліотеки складає щирю й глибоку подяку.

Бібліографія

— Наукове Товариство ім. Шевченка. Атлас України і сумєжних країв. Під загальною редакцією д-ра В. Кубійовича. Львів 1937. Український Видавничий Інститут у Львові.

Перед кількома місяцями докінчено видання праці, вихід якої є важною подією в нашому культурному і науковому житті. Атлас України і сумєжних країв

є першою роботою, яка подає об'єднаний і систематизований матеріал по цілій нашій національній території. Він містить в собі 151 мапу, 132 діаграми і 48 сторінок вступного пояснювального тексту. Матеріал, поданий в атласі, розбитий на такі відділи: I — природа, II — людність, III — сільське господарство, IV — інші галузі господарки, V — річкання, VI — українські землі в Польщі, з особливою докладністю в атласі освітлено проблеми, що торкаються популяційних і національних відносин на українських землях. Дуже влучно включено до атласу кілька мап історичного характеру, які подають границі українських земель за княжих часів, у XVI-XVIII віках і в періоді 1914-23 років.

Атлас подає величезну кількість матеріалу з різних областей і галузів українського життя, який до сього часу був розкиданий в десятках і сотках різних джерел, доступних лише спеціалістам. Він стане незамінною підручною книжкою для кожного українського інтелігента. Відобрає він визначну роллю в справі ознайомлення закордонних кол з відносинами на українських землях.

Мапи і текст в атласі опрацьовані при участі цілого ряду наших фахових сил з різних галузів знання, але основна частина проведеної праці належить редакторові атласу, доцентіві краківського університету В. Кубійовичеві. Хто знає, скільки праці і часу вимагає виконання кожної поодинокі мапи чи діаграми, поданої в атласі, той не може не поставитися з найбільшим признанням до того завзяття й енергії, які виявив редактор цього капітального видання.

На сумні рефлексії про сучасний стан нашого наукового життя наводить той факт, що ця праця хоч і вийшла під фірмою Наукового Товариства імені Шевченка, проте видано її не його коштом і заходами. Вийдуща вона коштом приватної видавничої організації — Українського Видавничого Інституту у Львові. Як ми знаємо, Наукове Товариство май-

же цілком спинило свою видавничу діяльність. Очевидно при цих умовах воно й думки не могло мати, щоб взятися за видання такого великого твору, яким є атлас.

Само собою, в такому великому виданні, яким є атлас, що об'єднує матеріал із найрізноманітніших галузів українознавства в широкому розумінні цього слова, можна знайти окремі місця й уступи, які подають такі розв'язання тої чи іншої проблеми, з яким не всі фахівці в даній галузі будуть згодні. Але всякі поправки і поліпшення є справою дальших видань атласу і будуть вони переводитися на основі тої величезної праці, яка пророблена, щоб здійснити це його перше видання.

Завданням і обов'язком українського громадянства є привітати вихід атласу так, як належить громадянству культурної нації. Це видання мусить бути в кожній приватній і громадській бібліотеці.

В. Садовський

Лист до Редакції

Українське Товариство Прихильників Ліги Націй влаштує український відділ преси на світовій виставі в Парижі. Українська Бібліотека ім. С. Петлюри передала для тієї мети всі періодичні видання, які має. Таких видань є вже 130 назв. Зважаючи на те, що не всі українські газети й журнали надходять до Бібліотеки, Рада Бібліотеки просить всі редакції, що не присилають до Бібліотеки своїх періодичних видань, надіслати негайно бодай по одному примірникові тих видань на адресу Бібліотеки для розміщення їх на виставі. Цю нагоду треба використати як найдужче, бо на виставі ні в одному павільйоні не видно українського друкованого слова.

Прошу прийняти завірення в моїй пошані

І. Рудичів,
Бібліотекар Української Бібліот. ім. С. Петлюри в Парижі.

ВИЙШЛА І ПРОДАЄТЬСЯ КНИГА

Д-ра Василя Наливайка

ПО СВЯТІЙ ЗЕМЛІ

В цій книзі автор описує свої враження й спостереження з мандрівки по Палестині й Сирії. Автор побував у Яффі, Тель-Авіві, Єрусалимі, Віфліємі, Хевроні, Айн-Карімі, над рікою Йорданом, на берегах Мертвого моря, в Єрихоні, на горі Карміл, в Акко, Тиру, Сидоні, Бейруті, Дамаску, Сіхемі, Тиверіяді, Назареті, на горі Фавор та інших місцях.

Книга має 292 сторін друку з 95 малюнками, планом Єрусалиму й додатком: Жиди в Палестині.

Ціна книги: в Польщі 7 золотих, в Чехословаччині 40 корон, в Румунії 160 лей, в інших краях та в Америці 2 амер. долара.

Головний склад: Skład Synodalny, Warszawa Zygmuntowska 13.

Хто виписує з Головного Складу (або в Чехословаччині від автора: Dr. V. Nalivajko, Praha II, Kateřinska 19) за пересилку не платить, а хто виписує не менше як 10 примірників, дістає 30 відсот. знижки. Книга висилається лише за готівку.

ПЛАСТОВІ ЛИСТІВКИ

видані Товариством «Український Пласт» у Празі

Серія з 4-х листівок

на пластові теми висилається за 4 корони чехословацьких
Т-во «Український Пласт»: N. K o z u s k á, Chodská ul. 16, P r a h a -
Vinohrady, Tchécoslovaquie.

У Франції листівки набувати можна в Пластовій Референтурі:
248, rue St-Jacques, Paris 5 — за 3 фр.

Т Е О Д О Р С А В У Л А

має на складі всі українські книжки, ноты, мапи, співаники, календарі, журнали, картини, портрети, листівки, українські товариські відзнаки

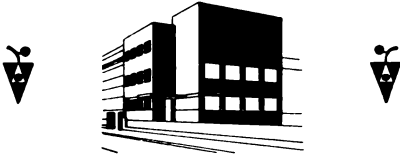
На бажання висилається великий ілюстрований каталог.

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula. Wien 1, Riemergasse No 2.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

будує Український Дім у Празі
й закликає всіх українців до помочі й участі
в цьому будівництві.

←←←←←▶ УВАГА! ◀▶▶▶▶▶
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРИШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВАРИСТВІ!
НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia

←←←←←▶ НЕ ЗАБУВАЙТЕ! ◀▶▶▶▶▶

Імена всіх, і тих найменших, жертводавців Музей збереже Україні в своїх пам'ятних книгах; хто-ж дасть відразу або частками 10 доларів, буде записаний в окремій пам'ятній книзі фондаторів Українського Дому; а хто дасть 25 доларів — буде записаний в золотій пам'ятній книзі добродіїв Музею Візвольної Боротьби України.

1000 цеглин коштують 10 доларів. 100 цеглин коштують 1 долар.

Звіт про всі пожертви Музей друкує й розсилає окремо. Про всі нові пожертви кожного разу оголошує часопис «Український Тиждень» у Празі. Крім того, про всі по-

жертви з різних держав буде ще окремо звіт у місцевій українській пресі кожної країни.

Повне видання творів Тараса ШЕВЧЕНКА

Зв'язуючи свій намір з 75-літньою річницею смерті письменника. Український Науковий Інститут приступив до першого повного видання його творів та першої серії дослідів над його життям і літературною діяльністю. Видання обіймає 16 томів такого змісту:

- Т. I Передмова од видавництва. Літературна біографія Т. Г. Шевченка. Автор біографії П. Зайцев.
- Т. II Поезії до року 1843.
- Т. III » 1843—1847 р. р.
- Т. IV » 1847—1857 »
- Т. V » 1857—1861 »
- Т. VI Назар Стодоля. Дрібніні твори.
Томи II—VI редакція П. Зайцев.
- Т. VII Повісті: Художник. — Наймишка. — Варнак.
- Т. VIII Повісті: Княгиня. — Музика. — Нещасний. — Капітанша.
- Т. IX Повісті: Близнята. — Прогулька.
- Т. X Журнал.
- Т. XI Листи. Редагує Л. Білецький.
- Т. XII Т. Шевченко, як малюв. (з численними репродукціями малюнків). Автор розвідки Д. Антонович.
- Т. XIII Т. Шевченко в його польських в'язницях. П. Зайцев.
- Т. XIV Т. Шевченко в чужих мовах. Переклади Шевченка на мову польську. Редагує Б. Лепкий.
- Т. XV Т. Шевченко в чужих мовах. Переклади Шевченка на інші мови. Редагує Р. Смаль-Стоцький.
- Т. XVI Бібліографія творів Т. Шевченка та праць про нього. В. Дорошенко.

Крім того, друкуються, як окремі — XXV-й — том Праць Українського Наукового Інституту, збірка монографічних розправ академіка С. Смалья-Стоцького, присвячених дослідженню творчості Шевченка (Т. Шевченко. Інтерпретації).

Творчість поета знайде всебічне освітлення в спеціально написаних для видання розвідках, а також коментарях та примітках до тексту різних авторів.

До співпраці запрошені, крім означених угорі, такі особи: І. Балеї, † В. Бідинов, О. Бочковський, І. Брик, Є. Вировий, Є. Гловінський, Д. Дорошенко, І. Дубицький, Ф. Колесса, А. Крижанівський, М. Кордуба, С. Любевич, Є. Маланок, М. Рудницький, В. Саніцький, В. Садовський, В. Сімович, М. Славінський, С. Смаль-Стоцький, Д. Чижевський, Л. Чикаленко.

Передплата надсилається згори на ціле видання або на кожний том. Передплата на окремі, вибрані з цілого видання, томи не приймається. Замовлення без внесення передплатної суми уважатимуться за неважкі.

Український Науковий Інститут звертається до всіх земляків та приятелів українського народу з гарячим закликом своєю участю в передплаті на перше повне видання творів генія українського слова допомогти успішному виконанню завдання, що має задовольнити одну з істотніших потреб української нації.

Адреса Інституту : **Ukrainiski Instytut Naukowy, Służewska 7, m. 4. W a r s z a w a , P o l o g n e.**

Директор Інституту **О. Лотоцький**

Секретарь **Р. Смаль-Стоцький**

Український Техникум Сільсько-Господарської Промисловости

З метою дати фахову освіту особам, які бажають набути відповідного знання для праці в царині сільсько-господарської промисловости, Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання в Подєбрадах організував Техникум Сільсько-Господарської Промисловости, навчання в котрім почалося 1 квітня 1937 року.

Навчальну програму Техникума складено в такий спосіб, щоб, користуючись позаочною метою навчання, слухачі набули відповідного знання, потрібного не тільки для одержання праці на фабриках, а тако-ж — і для закладання своїх власних невеличких підприємств, або — керування підприємствами, заснованими на кооперативних підвалинах. Ці фахові знання подаються в різноманітніших галузях сільсько-господарської промисловости, щоб тим самим дати слухачам як найбільше можливости підшукати собі працю, або створити свій власний варстат праці. Причім, головна увага звернута на дрібні галузі промисловости, які провадяться на сільсько-господарській сировині, або призначені для потреб сільсько-господарських продуцентів.

Програма Техникума складається з 32 окремих конспективно написаних предметів, з яких 19 фахових, а саме: 1) млинарство, 2) цукроварство, 3) виріб крохмалю, 4) броварство, 5) гуральництво, 6) винарство, 7) оцтарство, 8) гарбарство та кушнірство, 9) вироблення масла та сирів, 10) вироблення маргарину та свічок, 11) олійництво, 12) миловарство, 13) консервація та перероблення садовини й городини, 14) штучні погної, 15) холодильна справа, 16) фабрикація цегли та дахівки, 17) бетоніві вироби в сільському господарстві, 18) добування етерових олій, 19) виріб фарб. Решта складає групу допомагаючих предметів, необхідних для опанування певної галузі фаху, або ознайомлення з технічним уладженням та комерційним веденням підприємства, а саме: 1) математика, 2) хемія неорганічна, 3) хемія органічна, 4) технологія води, 5) креслення, 6) машинознавство, 7) будівництво, 8) практична електротехніка, 9) теорія кооперації, 10) політична економія, 11) рахівництво, 12) калькуляція, 13) складання кошторисів.

Навчання на Техникумі триває 4 семестри (два роки). Фахові науки на Техникумі викладають п. п. професори Української Господарської Академії та фахівці практики з різних галузей.

На Техникум можуть вступати особи не молодше 17 років з освітою, які відповідає не менше 1 класам гімназії, або подібної школи.

Особя, що закінчать Техникум та складуть іспити, дістануть диплом та звання «техник сільсько-господарської промисловости».

Докладні проспекти з програмою, студійними правилами і таксами шкільних оплат висилаються безплатно на писемне пожадання. Звертатись на адресу:

Ukrajinský Technicko-Hospodářský Institut. P o d è b r a d y . Zámek. Těškoslovaquie.

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходить в 1937 році по-старому і за участі тих самих співробітників.

Запрошено тако-ж до співучасті нові видатні літературні сили.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1937 РІК

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 10 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	100 к. ч.	50 к. ч.	25 к. ч.	13 к. ч.	3,5 к. ч.
ПОЛЬЩА	22 зол.	11 зол.	5,5 зол.	3 зол.	0,75 зол.
РУМУНІЯ	550 леїв	300 леїв	150 леїв	50 леїв	25 леїв
НІМЕЧЧИНА	13 мар.	6,5 мар.	3,5 мар.	2,5 мар.	0,75 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
КАНАДА	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
БЕЛЬГІЯ	25 бельг.	13 бельг.	7 бельг.	2,25 бельг.	0,75 б.
БОЛГАРІЯ	250 лев	150 лев	60 лев	25 лев	6,50 лев
ЮГОСЛАВІЯ	140 дин.	70 дин.	35 дин.	12 дин.	3 дин.

У Парижі набувати в книгарні В. Поволоцького, 13 rue Bonaparte, Paris 6

В СПРАВАХ УКРАїнСЬКОЇ МІСІЇ У ФРАНЦІЇ ВІДЦІЛУ ОПКЇВАННЯ ЕМІГРАЦІЄЮ ПРИ НІЇ

п. І. Косенко приймає в помешканні Місії (24, rue de la Glacière, Paris 13)
щодня од год. 10 до 12, крім неділь і понеділків.

На увагу землякам, що приїздять до Парижу на виставу

ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО

відкрито в помешканні Управи Т-ва б. Вояків Армії УНР та Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції, в якому можна дістати всі інформації що-до Міжнародної Вистави та знайти, в разі потреби, і провідника

щоденно од год. 10 до 12 та од 4 до 6.
Адреса: 248, rue Sr. Jacques, Paris 5. Телефон: Odéon 15-08.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9

Для переказів у Франції : «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагус — Комітет

Адміністратор : Іл. Коссако

Le Gérant : M-me Perdrizet